

Gemeente Rotterdam
Stadsontwikkeling

ontwerpbestemmingsplan

Parapluherziening Biologische Veiligheid

Opgesteld door:

Stadsontwikkeling
Ruimte en Wonen
Bureau Bestemmingsplannen
Wilhelminakade 179
Postbus 6575
3002 AN ROTTERDAM

Versie 11 augustus 2017

Toelichting ontwerpbestemmingsplan “Parapluherziening Biologische Veiligheid”

1. Aanleiding

Een belangrijk thema waarmee de regio Rotterdam-Rijnmond te maken heeft, is het onderwerp Biologische Veiligheid. Onderzoeksinstituten verrichten noodzakelijk werk in de ontrafeling van micro-organismen en het ontwikkelen van geneesmiddelen en vaccins. Daarnaast vindt in ieder groter ziekenhuis diagnostiek plaats op materiaal van patiënten met ernstige aandoeningen om de oorzaak van vast te stellen (zoals b.v. bij verdenking van tuberculose of een andere aandoening). Zowel in diagnostische laboratoria als in onderzoekslaboratoria gelden zeer strikte (internationaal) vastgestelde veiligheidsvoorschriften ter bescherming van het personeel en de omgeving. Alle laboratoria in Rotterdam en de regio voldoen aan deze voorschriften. Ook het Rijk toetst op de veiligheid bij het werken in laboratoria. Bij genetische modificatie stelt bijvoorbeeld het Bureau Genetisch Gemodificeerde Organismen (Bureau GGO), in opdracht van het Ministerie van I&M, aanvullende eisen voor het veilig werken. Daarnaast zijn er via andere wet- en regelgeving mogelijkheden om toezicht te houden.

Het wetenschappelijk onderzoek voor vaccinontwikkeling en de ontwikkeling van medicijnen is wenselijk en nuttig. Hierover bestaat brede consensus in Nederland, vanwege de bijdrage aan de gezondheidszorg, economie en de academische stand. Nederland neemt in het algemeen en Rotterdam in het bijzonder internationaal een positie in de top in. Ook in andere academische centra in Nederland wordt wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Bij calamiteiten, het opzettelijk beschadigen van een faciliteit of het vervreemden van materiaal uit het laboratorium raakt voornoemd onderzoek aspecten van openbare veiligheid en publieke gezondheid. Als stad (en regio) waarin hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd, is bij calamiteiten dan ook sprake van potentiële risico's die voortkomen uit dit onderzoek. Van potentieel grote risico's is alleen sprake bij laboratoria met biologische veiligheidsklasse 3¹ en hoger. Ten aanzien van deze zogenaamde hoog-risico biologische laboratoria bestaat nog geen specifieke en integrale wet- en regelgeving ten aanzien van de locatie van vestiging en zijn er hiaten wat betreft de toetsing op de beheersbaarheid van mogelijke calamiteiten. Het Rijk erkent wel dat het gebrek aan wet- en regelgeving op dit punt landelijke aandacht verdient. Echter, concrete resultaten worden niet binnen enkele jaren verwacht.

Het gevolg van het ontbreken van specifieke wet- en regelgeving op bovenstaande punten, is dat de risico's rondom veiligheid en publieke gezondheid niet voldoende in kaart worden gebracht en dat niet voldoende gestuurd kan worden op het beheersen van veiligheids- en gezondheidsrisico's, bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen. Teneinde meer grip te krijgen op de genoemde hoog-risico biologische laboratoria, is door de regio Rotterdam Rijnmond een beleid- en toetsingskader opgesteld, te weten het “Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond”. Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio heeft dit kader vastgesteld. Aan de hand van dit beleid- en toetsingskader kan worden vastgesteld of de risico's van een hoog-risico biologisch laboratorium voldoende beheersbaar zijn bij calamiteiten en of een hoog-risico biologisch laboratorium al dan niet wenselijk is op de voorgenomen locatie. Op basis van het beleid kunnen maatregelen worden vastgesteld als deze risico's vanuit het perspectief van de hulpdiensten en GGD onvoldoende door de instelling zijn beperkt, onder andere in relatie tot de beoogde locatie door locatiespecifieke kenmerken. Daarna kan worden vastgesteld welke restrisico's er zijn en in hoeverre deze aanvaardbaar zijn.

Het genoemde beleids- en toetsingskader is bedoeld als voorlopige en preventieve maatregel totdat landelijk wet- en regelgeving wordt aangepast. Door de vaststelling daarvan is de inhoud van het beleids- en toetsingskader regionaal beleid geworden. De voorliggende parapluherziening implementeert voornoemd beleids- en toetsingskader in het ruimtelijke spoor.

¹ Dit betreft laboratoria waarin gewerkt wordt met biologische agentia die bij de mens ernstige ziekten kunnen veroorzaken en die van mens-op-mens overdraagbaar zijn, maar waarvoor een effectieve behandeling bestaat, zoals aviaire influenza en SARS. Dit betreft de op-één-na hoogste veiligheidsklasse; bij het hoogste inperkingsniveau (klasse 4) bestaat er geen effectieve behandeling.

2. Doel

Met de voorliggende parapluperziening wordt beoogd het genoemde beleid- en toetsingskader onderdeel uit te laten maken van de ruimtelijke afweging of een hoog-risico biologisch laboratorium op een bepaalde locatie is toegestaan. Daarbij is relevant of de zich vestigende partij meewerkt aan risico-beperkende maatregelen en meewerkt aan het maken en beoefenen van calamiteitenplannen. Zonder deze parapluperziening kan ruimtelijk niet gestuurd worden op de wenselijkheid van hoog-risico laboratoria. Immers, op dit moment moet een laboratorium worden gezien als een bedrijfsactiviteit genoemd in milieucategorie 2 van de standaardlijst van bedrijfsactiviteiten van de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). Afhankelijk van de lijst van bedrijfsactiviteiten die bij een bestemmingsplan is gevoegd én de regeling die in het bestemmingsplan is opgenomen, is een laboratorium binnen milieucategorie 2 toegestaan. In dat geval is dan ook een hoog-risico biologisch laboratorium mogelijk. Opgemerkt wordt daarbij dat dan niet per sé sprake hoeft te zijn van een bedrijfsbestemming, maar ook sprake kan zijn van een gemengde bestemming waarbinnen de genoemde bedrijfsactiviteiten zijn toegelaten. Voorts zijn binnen maatschappelijke bestemmingen laboratoria, en daarmee ook hoog-risico biologisch laboratoria, zonder meer toegestaan.

De bedoeling van voorliggende parapluperziening is om nieuwvestiging van hoog-risico biologisch laboratoria of uitbreiding van een bestaande biologisch laboratorium uitsluitend toe te staan als aan het beleid- en toetsingskader is getoetst en daaruit blijkt dat het desbetreffende laboratorium wenselijk is op de beoogde locatie. Deze toets zal door de VRR en GGD moeten worden uitgevoerd. Dat betekent dat er een positief advies van de VRR en GGD moet zijn uitgebracht alvorens het gebruik voor een hoog-risico biologisch laboratorium is toegestaan.

Uitdrukkelijk wordt gemeld dat deze parapluperziening ziet op *nieuwe* hoog-risico laboratoria of een *uitbreiding* van een bestaand laboratorium. Het is immers niet de bedoeling om de bestaande (legale) laboratoria te beperken in de reeds toegestane activiteiten.

3. Plansystematiek en reikwijdte

3.1 plansystematiek

Op dit moment is een hoog-risico biologisch laboratorium op grond van een bestemmingsplan in de volgende gevallen toegestaan:

- indien sprake is van een maatschappelijke bestemming;
- indien sprake is van een bestemming die bedrijven cq bedrijfsactiviteiten toestaat zonder daaraan een beperking te stellen (bijvoorbeeld een beperking door middel van een milieucategorie of door middel van een maatbestemming);
- indien sprake is van een bestemming waarbinnen bedrijven cq bedrijfsactiviteiten uit milieucategorie 2 zijn toegestaan en in de bij die bestemming behorende lijst van bedrijfsactiviteiten een laboratorium of daarmee vergelijkbaar bedrijf cq vergelijkbare bedrijfsactiviteit is opgenomen;
- indien sprake is van een bestemming waarbinnen bedrijven cq bedrijfsactiviteiten uit milieucategorie 2 zijn toegestaan en in de bij die bestemming behorende lijst van bedrijfsactiviteiten een laboratorium of daarmee vergelijkbaar bedrijf cq vergelijkbare bedrijfsactiviteit niet is opgenomen, maar in de regels (of voorschriften) van de bestemming is bepaald dat met de genoemde categorie vergelijkbare bedrijven cq bedrijfsactiviteiten zijn toegestaan, al dan niet na binnenplanse afwijking/vrijstelling.

Deze parapluperziening voegt aan voornoemde bestemmingen in alle bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen die op het moment van inwerkingtreding van deze parapluperziening zijn vastgesteld een voorwaardelijke bepaling toe, die inhoudt dat nieuwe hoog-risico laboratoria alleen zijn toegestaan na een positief advies van de GGD en VRR op grond van het "Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond". In de bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen die na de inwerkingtreding van de voorliggende parapluperziening nog niet zijn vastgesteld en waarvoor de regeling wel relevant is, zal een bepaling van gelijke strekking worden opgenomen.

3.2 reikwijdte

De parapluperziening geldt niet voor die gebieden waar op het moment van inwerkingtreding van deze parapluperziening nog sprake is van een beheersverordening als planologisch kader. Dit betreft

de gebieden Waal-Eemhaven alsmede Merwehavens en Vierhavens. Een beheersverordening kan namelijk niet herzien worden met een parapluherziening in de zin van een bestemmingsplan. De beheersverordeningen worden om die reden met een aparte beheersverordening herzien, te weten de ontwerpbeheersverordening “Parapluherziening Biologische Veiligheid”. De inhoud van deze herziening is gelijk aan die van de voorliggende parapluherziening en wordt gelijktijdig in procedure gebracht.

Voorts geldt de voorliggende parapluherziening ook niet voor die gebieden waar op het moment van inwerkingtreding van deze parapluherziening nog sprake is van de bouwverordening als enig planologisch kader. Het is juridisch namelijk niet mogelijk de bouwverordening met een bestemmingsplan of beheersverordening te herzien. Bovendien wordt ervan uitgegaan dat op het moment van inwerkingtreding van deze parapluherziening, het aantal gebieden waar nog sprake is van de bouwverordening als geldende kader beperkt is.

Hieronder is een afbeelding opgenomen waarop het plangebied van de voorliggende parapluherziening is opgenomen.

4. Juridische toelichting

Onder *hoog-risico biologisch laboratorium* moet worden verstaan biologische laboratoria met een veiligheidsklasse 3 of hoger zoals bedoeld in het “Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond”. Opgemerkt wordt daarbij dat indien het beleid- en toetsingskader in de toekomst op basis van voortschrijdend inzicht aangepast dient te worden dit aangepaste kader in de plaats zal treden van het reeds vastgestelde kader dat als bijlage bij deze parapluherziening is gevoegd.

De hoog-risico biologische laboratoria die onder de werking van voornoemd beleidskader en daarmee onder de werking van de voorliggende parapluherziening vallen, zijn genoemd in artikel 4.4 onder k, categorie 4, onderdeel C van Bijlage I van het Besluit omgevingsrecht, te weten:

inrichtingen waar een praktijkruimte of laboratorium aanwezig is, waar gericht wordt gewerkt met biologische agentia, uitgezonderd een praktijkruimte of laboratorium waar gewerkt wordt met biologische agentia die ingedeeld zijn of worden in groep 1 of groep 2 ingevolge de indeling van risicogroepen van richtlijn 2000/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2000 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan biologische agentia op het werk;

In geval van het werken met genetisch gemodificeerde organismen vallen *alle categorieën van fysische inperking op inperkingsniveaus III en IV*, zoals genoemd in Bijlage 4 van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013, onder de werking van het beleidskader en daarmee onder de werking van de parapluherziening.

Tevens wordt opgemerkt dat onder *nieuwe* hoog-risico biologisch laboratoria moet worden verstaan zowel nieuwvestiging als uitbreiding van bestaande biologische laboratoria. De uitbreiding kan de uitbreiding van een bestaande hoog-risico biologisch laboratorium in omvang betreffen, maar ook de uitbreiding van een biologisch laboratorium met een laag risicoprofiel naar dat met een hoog-risicoprofiel (een uitbreiding qua gebruik).

Omdat het in het onderhavige geval gaat om het gebruik van gronden en dus geen sprake is van de verlening van een omgevingsvergunning, is de toets op basis van voornoemd beleid door de GGD en VRR verankerd door middel van een voorwaardelijke bepaling die gekoppeld is aan het gebruik.

REGELS

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 begrippen

1.1 Plan

Het bestemmingsplan “Parapluherziening Biologische Veiligheid” met identificatienummer NL.IMRO.0599.BP1104PapluBioveil-on01

1.2 Bestemmingsplan

De geometrische bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond:

Het “Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond” dat als bijlage is gevoegd bij de regels van dit plan of een daarvoor in de plaats tredend beleidskader.

1.4 GGD:

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond

1.5 hoog-risico biologisch laboratorium:

een biologisch laboratorium met een biologische veiligheidsklasse 3 of hoger en zoals bedoeld in het “Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond”

1.6 nieuw hoog-risico biologisch laboratorium:

- 2 nieuwvestiging van een hoog-risico biologisch laboratorium of uitbreiding van een bestaand (hoog-risico biologisch) laboratorium met een hoog-risico biologisch laboratorium

2.1 VRR:

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Hoofdstuk 2 Algemene Regels

Artikel 2 Relatie met de onderliggende plannen

Dit plan is van toepassing op alle bestemmingsplannen wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen van de gemeente Rotterdam die op het moment van inwerkingtreding van dit plan zijn vastgesteld.

Artikel 3

Aan de in artikel 2 genoemde bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen wordt aan die bestemmingen op grond waarvan een hoog-risico biologisch laboratorium al dan niet na binnenplanse afwijking/vrijstelling/ontheffing is toegestaan, de begripsbepalingen genoemd in artikel 1, alsmede het hierna bepaalde toegevoegd:

- een nieuw hoog-risico biologisch laboratorium is uitsluitend toegestaan indien door de VRR en de GGD een positief advies is gegeven op basis van het “Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-Rijnmond”.

Hoofdstuk 3 slotregels

Artikel 4

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan “Parapluherziening Biologische Veiligheid”

BIJLAGE BIJ DE REGELS:
Beleidskader hoog-risico biologische laboratoria Rotterdam-
Rijnmond

